

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

1 (22)

Sisällysluettelo

■ Yhteenveto	2
■ Yleistä	2
■ Maksutulon kehitys	2
■ Markkinaosuudet	3
■ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset	5
■ Yhtiökohtaiset tulokset	9
■ Tunnuslukuja	9
■ Liite 1. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos 2003–2012	13
■ Liite 2. Vakuutusliikkeen tulos 2003–2012	14
■ Liite 3. Vakuutustoiminnan tulos 2003–2012	15
■ Liite 4. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin	16
■ Liite 5. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin	17
■ Liite 6. Vakuutustoiminnan tulos yhtiöittäin	18
■ Liite 7. Viiden vuoden tulos yhtiöittäin	19
■ Liite 8. Tunnusluvut yhtiöittäin	20
■ Tilastolähteet	21

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

2 (22)

Yhteenveto

Finanssivalvonta tekee vuosittain selvityksen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta. Selvityksessä julkaistaan koko vakuutuslajin tietojen lisäksi myös yhtiökoh-
taisia laskelmia. Selvityksessä esitetään tietoja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksujen kehityksestä, markkinaosuuksista ja tuloksesta. Lisäksi esitetään tietoja yhdistetyn kulusuhteen kehityksestä. Selvitystä täydentävät lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot sekä erillinen Excel-taulukko, jossa on yhteenveto suomalaisilta yhtiöiltä kerätyistä tiedoista.

Tapaturmavakuutuslain mukaan Finanssivalvonnan tulee julkaista vuosittain kunkin vakuutusyhtiön lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunut tulos vähintään viiden edeltävän kalenterivuoden jaksolta. Selvityksessä tulosta arvioidaan kolmesta eri näkökulmasta: hinnoittelun, liikkeen kannattavuuden ja sitoutuneelle pääomalle saadun tuoton kannalta. Liikkeen kannattavuutta mittaavan tuloksen voidaan katsoa parhaiten vastaavan lain tarkoittamaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunutta tulosta.

Vuonna 2012 lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoitti 12 suomalaista vakuutusyhtiötä sekä yksi muussa Eta-valtiossa sijaitsevan vakuutusyhtiön sivuliike. Markkinat olivat kuitenkin varsin keskittyneet, sillä neljän suurimman vakuutusyhtiön osuus markkinoista oli noin 84 prosenttia. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksutulot ennen jälleenvakuuttajan osuuden vähentämistä kasvoivat edellisvuodesta yli 6 prosenttia noin 621 miljoonaan euroon.

Hinnoittelunäkökulmasta laskettu vakuutusliikkeen tulos heikkeni edellisvuodesta jonkin verran johtuen pääosin markkinoilla vallinneesta alhaisesta korkotasosta ja siitä aiheutuvasta nettovastuuvelalle kohdistuvasta alhaisesta riskittömästä tuotosta. Tulos suhteessa maksutuloon oli vuonna 2012 12 prosenttia, mikä jäi hieman alle koko tarkastelujakson 2003–2012 keskiarvon (13 %). Tulos on ollut positiivinen koko tarkastelujakson ajan. Maksutasoa voidaan pitää turvaavana.

Kannattavuusmielessä vuosi 2012 oli lakisääteisen tapaturmavakuuttamisen osalta tarkastelujakson paras. Syynä tähän olivat lähinnä korkeat käypäarvoiset sijoitustuotot ja

kohonneet maksut. Vakuutusliikkeen tulos suhteessa vakuutusmaksuihin oli 38 prosenttia. Vastaava kymmenen vuoden keskiarvo oli noin 10 prosenttia.

Lakisääteiseen tapaturmavakuutustoimintaan sitoutuneelle pääomalle saatiin laskelmien mukaan vuonna 2012 erittäin korkea 39 prosentin tuotto. Koko tarkastelujakson 2003–2012 keskimääräinen tuotto oli 15 prosenttia.

Lisätietoja antaa johtava matemaatikko Pirkko Welin-Siika-luoma, puhelin 010 831 5533.

Yleistä

Selvitystä varten vakuutusyhtiöiltä on kerätty aineistoa tilivuosilta 2003–2012. Aineistot perustuvat sekä tilinpäätöksen mukaisiin että vakuutusyhtiöiden sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin, jotka ovat osittain tilintarkastamattomia. Selvitys käsittää ainoastaan tapaturmavakuutuslain mukaisia tietoja. Lakisääteinen urheilijoiden tapaturmavakuutus jää täten tarkastelun ulkopuolelle.

Jollei toisin määritellä, bruttoluvuilla tarkoitetaan lukuja ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Vastaavasti nettoluvuilla tarkoitetaan lukuja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen, eli yhtiön omalla vastuulla olevaa osuutta. Tasoitusmäärä on jätetty tulostarkastelun ulkopuolelle eikä se siis tässä sisälly vakuutustekniseen vastuuvuokaan. Selvityksen tulosluvut on laskettu ennen veroja.

Maksutulon kehitys

Vuonna 2012 lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoitti 12 suomalaista vakuutusyhtiötä sekä yksi muussa Eta-valtiossa sijaitsevan vakuutusyhtiön sivuliike¹. Vuoden 2012 tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo² oli 620,7 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2011 oli 584,4 miljoonaa euroa. Maksutulo kasvoi siten 6,1 prosenttia.

- 1 Eta-vakuutusyhtiö, joka harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa sijoittautumisoikeuden perusteella.
- 2 Tuloslaskelman mukainen maksutuloon eivät sisälly luottotappiot, työsuojelumaksu ja sairaanhoitomaksu (poistui vuonna 2005) eivätkä vuodesta 2007 lähtien myöskään jakojärjestelmämaksut.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

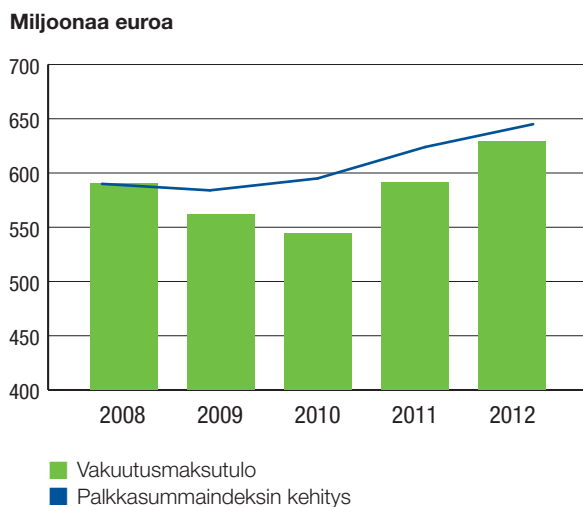
2.9.2013

3 (22)

Bruttomaksutulo ennen luottotappioiden vähentämistä oli 627,3 miljoonaa euroa, joka oli 6,1 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kun tätä verrataan palkkasummaan, josta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun taso on riippuvainen, havaitaan että lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksutulokehitys ylitti selvästi palkkasumman yleisen kehityksen. Palkkasummaindeksi koko talouden osalta (sisältää julkisen sektorin) kasvoi edellisestä vuodesta vain noin 3,4 prosenttia.

Tarkasteltaessa maksujen kehitystä viiden viimeisen vuoden ajanjaksolta nähdään, että maksutulo on tänä aikana kasvanut maltillisemmin kuin palkkasummaindeksi. Kuvassa 1 esitetään vakuutusmaksutulon ja palkkasummaindeksin kehitys vuosina 2008–2012.

Kuvio 1. Vakuutusmaksutulon kehitys

Markkinaosuudet

Taulukossa 1 esitetään Suomessa toimivien yhtiöiden ja sivuliikkeen markkinaosuudet sekä koko tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua vakuutustoimintaa koskien että erikseen erityyppisten vakuutusten osalta. Vakuutukset on taulukossa luokiteltu pakollisiin työajan taulustotariffitavaiin ja erikoistariffitavaiin vakuutuksiin sekä vapaaehtoisin työajan ja vapaa-ajan vakuutuksiin. Taulukon luvut ilmoittavat vakuutuslaitosten markkinaosuudet prosentteina. Yhteensävivillä kerrotaan kunkin vakuutustyyppin maksutulo miljoonina euroina.

Tapaturmavakuutuslain mukaan pakolliset tapaturmavakuutukset jaetaan erikoistariffitavaiin ja taulustotariffitavaiin vakuutuksiin. Jos vakuutusmaksu tai vakuutuksen perusteella maksettavien korvausten määrä on riittävän suuri, tulee vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ottaa huomioon vakuutusmaksua määrättäessä. Tällaisia vakuutuksia kutsutaan erikoistariffitaviksi vakuutuksiksi, ja ne ovat määritelmänsä mukaisesti lähinnä suurten yritysten vakuutuksia. Muita, pienempiä vakuutuksia, kutsutaan taulustotariffitaviksi vakuutuksiksi. Niissä vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ei vaikuta vakuutusmaksuun.

Pakollisten vakuutusten lisäksi tapaturmavakuutuslaissa säädetään myös mahdollisuudesta ottaa vapaaehtoinen vakuutus tietyissä tilanteissa. Korvausetuudet ja korvattavat vahinkotapahtumat ovat tällöin pääsääntöisesti samat kuin lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vapaaehtoinen työajan vakuutus on tarkoitettu niitä tilanteita varten, jolloin työtä tekevä henkilö ei kuulu pakollisen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi työnantaja itse, työnantajan taloudessa vakinaisesti elävä perheenjäsen tai johtavassa asemassa oleva yhtiön enemmistöosakas. Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan vapaaehtoisella vakuutuksella voidaan työntekijän tapaturmavakuutusturva laajentaa koskemaan myös vapaa-aikaa.

Vakuutusmaksuista suurin osa aiheutuu pakollisista vakuutuksista. Pakollisten vakuutusten osuus maksutulosta olikin vuonna 2012 edeltävien vuosien tapaan 84 prosenttia. Pakollisten vakuutusten osalta 58 prosenttia maksutulosta saatiin erikoistariffitavista vakuutuksista. Vapaaehtoisissa vakuutuksissa puolestaan vapaa-ajan vakuutusten osuus muodosti 56 prosenttia maksutulosta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

4 (22)

Taulukko 1. Suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja Eta-sivuliikkeiden vakuutusmaksutulon mukaiset markkinaosuudet prosentteina (pykäläviittaukset tapaturmavakuutuslakiin)

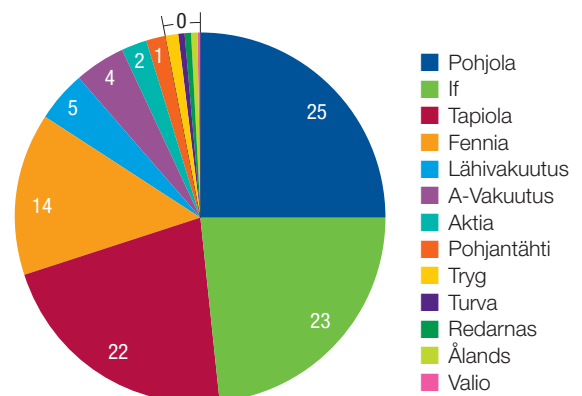
	Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut			Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut			Vapaaehtoinen työajan vakuutus (57§ 1 mom.)			Vapaa-ajan vakuutus (57§ 2,3 mom.)			Yhteensä		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
A-Vakuutus	5,4	5,4	5,8	2,4	2,8	2,8	7,0	8,3	8,4	5,6	5,5	5,1	4,0	4,3	4,4
Aktia	3,4	3,1	3,2	1,6	1,5	1,2	2,6	3,0	2,8	2,7	2,3	2,4	2,4	2,2	2,2
Fennia	14,1	15,5	13,5	12,8	13,6	14,6	11,6	13,2	13,0	16,3	14,2	15,1	13,4	14,3	14,1
If	19,8	19,0	18,5	30,0	29,0	29,1	9,0	10,5	10,2	22,7	19,8	19,6	24,4	23,6	23,2
Lähivakuutus	8,8	8,2	8,1	0,7	0,8	0,8	9,4	11,4	11,3	5,6	5,4	5,4	4,4	4,4	4,5
Pohjantähti	3,2	3,0	2,9	0,8	0,9	0,9	2,6	2,7	2,6	2,2	2,0	1,9	1,9	1,8	1,8
Pohjola	18,5	19,0	19,2	31,5	29,8	29,5	17,0	21,0	22,5	28,5	26,7	26,3	25,9	25,3	25,1
Redarnas	0,2	0,1	0,1	0,8	0,7	0,5	0,0	0,0	0,0	3,0	2,3	1,6	0,7	0,6	0,4
Tapiola	23,1	23,3	25,3	17,4	18,5	18,8	37,2	26,0	25,9	10,7	19,5	20,5	20,3	20,8	21,8
Turva	0,8	0,7	0,6	0,8	1,0	0,6	1,2	1,2	1,0	0,6	0,5	0,4	0,8	0,8	0,6
Valio	0,0	0,0	0,0	0,5	0,6	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,2
Ålands	0,6	0,5	0,7	0,5	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Tryg*	2,2	2,2	2,0	0,2	0,2	0,2	2,2	2,4	2,1	1,4	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0
Yhteensä (milj. eur.)	175,2	198,9	219,3	281,5	298,8	308,4	44,1	40,9	44,1	43,3	52,4	55,4	544,0	591,0	627,3

* Tryg on tanskalaisen Tryg Forsikring A/S:n Suomen sivuliike.

Koko liikettä tarkasteltaessa vuonna 2012 suurin markkinaosuus, 25,1 prosenttia, oli Pohjolalla. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 25,3 prosenttia, joten yhtiön markkinaosuus pieneni 0,2 prosenttiyksikön verran. Myös toiseksi suurimman osuuden omaavalla Ifillä markkinaosuus aleni 0,4 prosenttiyksiköllä 23,2 prosenttiin. Seuraavaksi suurimmista Tapiola kasvatti markkinaosuuttaan prosenttiyksikön verran 21,8 prosenttiin. Fennian markkinaosuus pieneni 0,2 prosenttiyksikköä 14,1 prosenttiin. Neljä suurinta yhtiötä vastasivat siten noin 84 prosenttia koko markkinoista. Loppujen yhtiöiden yhteenlaskettu markkinaosuus säilyi edelliseen vuoteen verrattuna samalla tasolla ollen 16 prosenttia. Seuraavassa kuviossa esitetään markkinaosuudet vuodelta 2012 suuruusjärjestyksessä.

Tarkasteltaessa markkinaosuuksia vakuutustyypeittäin havaitaan, että markkinat jakautuvat eri tavoin eri luokissa. Taulustotariffoitavissa vakuutuksissa neljä suurinta yhtiötä hallitsi 76,5 prosenttia markkinoista. Suurin osuus oli Tapiolalla (25,3 prosenttia) ja sen jälkeen tulivat Pohjola (19,2),

Kuvio 2. Markkinaosuudet, %

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

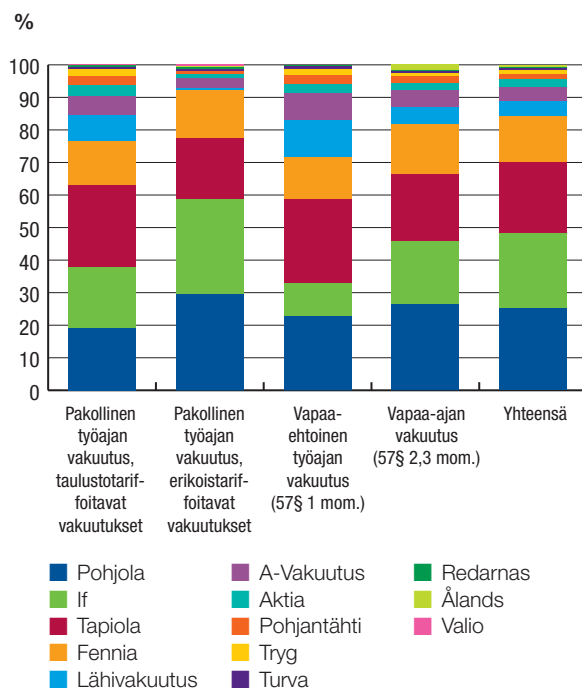
5 (22)

If (18,5) ja Fennia (13,5). Sen sijaan erikoistarifioitavissa vakuutuksissa Pohjola ja If olivat selkeästi markkinajohtajia 29,5 ja 29,1 prosentin osuuksillaan, ja Tapiola ja Fennia olivat toiseksi suurimmat 18,8 ja 14,6 prosentin osuuksillaan. Yhteensä nämä neljä suurinta vastasivat 92,0 prosenttia markkinoista.

Vapaaehtoisten työajan vakuutusten osalta selkeästi suurin markkinaosuus oli Tapiolalla (25,9 prosenttia). Pohjola kasvatti osuuttaan edellisvuoteen nähden 22,5 prosenttiin ja noin 10 prosentin osuudet olivat Fennialla (13,0), Lähivakuutuksella (11,3) ja Ifillä (10,2). Vapaa-ajan vakuutusten osalta Pohjola jatkoi markkinajohtajana 26,3 prosentilla, ja Tapiola (20,5), If (19,6) ja Fennia (15,1) olivat seuraavaksi suurimmat vakuuttajat.

Seuraavassa kuviossa esitetään vakuutusyhtiöiden osuudet vakuutustyyppittäin.

Kuvio 3. Markkinaosuudet

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulosta arvioidaan seuraavassa kolmea eri menetelmää käyttäen. Esitetyt kolme tuloksen arviointitapaa edustavat eri näkökulmia tuloksen muodostumiseen.

Ensimmäisessä menetelmässä lasketaan niin sanottu tasoitettu vakuutusliikkeen tulos, jossa tuloksesta on eliminoitu kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä. Laskelmassa otetaan huomioon liikkeelle kohdistettuja sijoitustuottoja riskittömän koron verran. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos pyrkii mittaamaan sitä, missä suhteessa vakuutusmaksut ovat vakuutuksista aiheutuviin odotusten mukaisiin kustannuksiin. Tasoitettu tulos kuvaa vakuutusmaksujen tasoa hinnoittelunäkökulmasta, ja sen avulla saadaan arvio vakuutusmaksuihin sisältyvästä varmuuslisästä. Tässä lähestymistavassa tulosta arvioidaan vakuutusentottajan näkökulmasta.

Toiseksi lasketaan vakuutusliikkeen tulos ilman tasoitusta. Tämä kuvaa vakuutusliikkeen tarkastelujaksolla toteutunutta tulosta. Vakuutusliikkeen tulosta laskettaessa otetaan huomioon vastuvelan katteelle kohdistetut käypäarvoiset sijoitustuotot. Vakuutusliikkeen tasoitamaton tulos mittaa vakuutusliikkeen kannattavuutta vakuutusyhtiön näkökulmasta.

Kolmas tulos on niin sanottu vakuutustoiminnan tulos, jonka avulla arvioidaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tuottamaa tulosta suhteessa tähän vakuutuslajiin sitoutuneeseen pääomaan. Vakuutustoiminnan tuloksessa otetaan huomioon myös sitoutuneelle pääomalle saatuja sijoitustuottoja. Vakuutustoiminnan tuloksen avulla saadaan arvio vakuutustoimintaan sitoutuneelle pääomalle saadusta kokonaistuotosta, eli tämä edustaa omistajien näkökulmaa vakuutustoiminnan kannattavuuteen.

Seuraavassa esitetään näillä kolmella tavalla lasketut suomalaisten vakuutusyhtiöiden³ tulokset vuosilta 2003–2012 (kuviot 4–6). Yksityiskohtaiset laskelmat annetaan liitteissä 1–3. Koska sijoitustuottojen kohdistaminen vakuutuslajille perustuu aina arviointiin, esitellään myös sijoitustuottojen kohdistamisessa käytetyt periaatteet.

3 Laskelmat eivät sisällä Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliikkeen tietoja.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

6 (22)

Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos

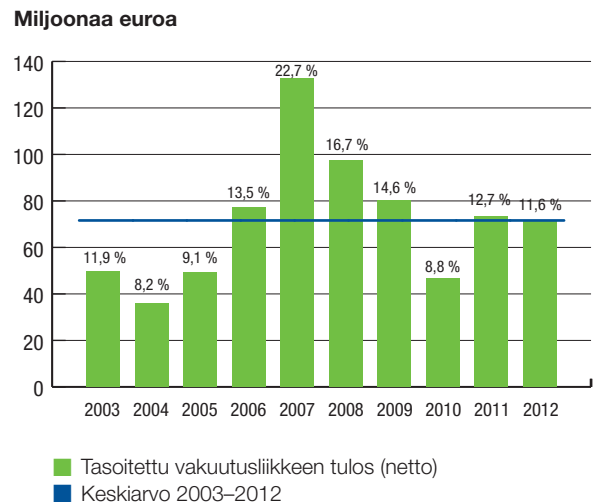
Vakuutusliikkeen tasoitetusta tuloksesta eliminoidaan tulokseen vaikuttavia poikkeuksellisia tai kertaluonteisia eriä, kuten vastuuvelan laskuperusteisiin tehtyjen muutosten vaikutukset. Lisäksi vakuutusliikkeeseen kohdistetaan sijoitustoiminnan tuottoja nettovastuuvälille lasketun riskittömän tuoton verran. Tasoitetun tuloksen laskennassa on siis eliminoitu tekijöitä, jotka aiheuttavat tulokseen vuotuista heilahtelua ja siten vaikeuttavat tulosten vertailtavuutta. Tasoitettuun tulokseen vaikuttavat kuitenkin volatiliiteettia aiheuttavina tekijöinä erityisesti korvauskulujen ja tasoitusvakuutusmaksujen⁴ vaihtelu.

Nettovastuuvelan riskitön tuotto on laskelmassa arvioitu siten, että neljännesvuosittaiselle keskimääräiselle nettovastuuvälille hyvitetään määrä, joka vastaa saman tarkastelujakson aikana noteerattua keskimääräistä riskitöntä korkoa. Riskittömän korkona käytetään tässä sellaista Suomen valtion obligaation korkotuottoa, jonka erääntymisaika parhaiten vastaa 10 vuotta. Yhtiöt voivat soveltaa myös tarkempaa laskentatekniikkaa, jossa huomioidaan vastuuvelan rahavirtoja seikkaperäisemmin.

Tasoitettu laskelma antaa pitkällä ajanjaksolla informaatiota vakuutusmaksuista hinnoittelunäkökulmasta. Koska vakuutusmaksujen määräytymisperiaatteiden tulee olla tiedossa jo vakuutustarjouksia tehtäessä ennen vakuutuskauden alkamista, niin vakuutusmaksujen taso kiinnittyy ennen kuin näistä vakuutuksista aiheutuvat kustannukset realisoituvat. Lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle on tyypillistä, että vakuutuksista aiheutuvat lopulliset kustannukset selviävät hyvin hitaasti, usein vasta kymmenien vuosien kuluttua. Näin ollen hinnoittelu perustuu yhtiön näkemykseen todennäköisistä tulevista kustannuksista sekä varovaiseen arvioon vakuutusliikkeeseen sitoutuneiden varojen pidemmän aikavälin tulevista sijoitustuotoista. Laskelma, jossa korvauksista on eliminoitu kertaluonteiset laskuperustemuutokset ja jossa sijoitustuotot on laskettu riskittömän tuoton mukaisina, pyrkii antamaan käsityksen vakuutusten odotusten mukaisesta tuottotasosta. Vahinkoihin liittyvän vuotuisen vaihtelun tasaantuminen edellyttää kuitenkin tasoitetun tuloksen osalta tarpeeksi pitkää

⁴ Vakuutuskauden vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoitusvakuutusmaksu. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun määrän, vakuutuksenotajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoitusvakuutusmaksuna lopullisen maksun ja ennakkomaksujen erotus.

Kuvio 4. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa bruttomaksutuloon (%)

tarkastelujaksoa, jotta talouden suhdanteiden vaikutus vahinkomenoon tulisi riittävästi otettua huomioon.

Liitteessä 1 annetaan tarkempi laskelma tasoitetun tuloksen muodostumisesta.

Suomalaisten yhtiöiden tasoitettu vakuutusliikkeen tulos vuonna 2012 oli 71,5 miljoonaa euroa, kun se edellisellä vuonna oli ollut 73,5 miljoonaa euroa. Tulos heikkeni siis kahdella miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Koko tarkastelujaksolla 2003–2012 tuloksen keskiarvo oli 71,6 miljoonaa euroa.

Vaikka vuoden 2012 tulos poikkeaa vain vähän edellisestä vuodesta, niin tuloksen muodostumiseen vaikuttavissa tekijöissä oli huomattavia eroja edelliseen vuoteen verrattuna.

Tulosta rasitti erityisesti vastuuvälille kohdistetun riskittömän tuoton alhainen taso. Laskelmassa käytettiin riskittömän tuottona Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvien obligaatioiden tuottoa, joka oli vuonna 2012 keskimäärin 1,89 prosenttia, kun se edellisellä vuonna oli ollut 3,00 prosenttia. Tasoitettuun tulokseen allkoitu korkotuotto oli 67,0 miljoonaa euroa vuonna 2012, kun se vuonna 2011 oli ollut 96,2 miljoonaa euroa, joten korkotuottojen muutos heikensi tulosta 30 miljoonalla eurolla.

Vuosi 2012 oli tarkastelujaksolla ainoa, jolloin nettovastuuvälille allkoitu riskitön tuotto alitti laskuperustekorkokulun.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

7 (22)

Tämä on seurausta siitä, että vuoden 2011 vastuuelan laskennassa sovelletut diskonttokorot ylittivät tyypillisesti vuonna 2012 havaitun riskittömän tuoton. Laskuperustekorokulun laskennassa käytetty diskonttokorko oli keskimäärin 2,64 prosenttia.

Tulosta paransi puolestaan nettomaksutulon kasvaminen edellisestä vuodesta 37,6 miljoonalla eurolla, 574,3 miljoonasta 611,9 miljoonaan euroon.

Kun tasoitettu tulos suhteutetaan tuloslaskelman mukaiseen bruttomaksutuloon⁵, saadaan vuoden 2012 tuotto prosentiksi 11,6. Tämä alittaa edellisen vuoden tuotto prosentin 12,7 ja on myös hieman alhaisempi kuin koko tarkastelujakson tuotto prosenttien keskiarvo (13,0 %).

Huolimatta mm. korvauskuluun liittyvästä vuotuisesta satunnaisvaihtelusta, vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu tasoitettu tulos on koko kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ollut selvästi positiivinen. Alimmillaan tulos oli vuonna 2004, jolloin suhdeluku oli 8,2 prosenttia. Suhdeluvun 10 vuoden keskiarvo 13,0 prosenttia on korkea, kun sitä vertaa esimerkiksi tuotto prosenttien keskihajontaan, joka oli 4,3 prosenttiyksikköä. Koko alan kannalta näyttääkin siltä, että vakuutusten hinnoittelu on ollut turvaavaa.

Vakuutusliikkeen tulos

Vakuutusliikkeen (tasoittamaton) tulos saadaan palauttamalla tulokseen tasoitetussa tuloksessa oikaistut vastuuelan laskuperustemuutosten vaikutukset sekä ottamalla huomioon nettovastuuelan katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. Käypäarvoinen tuotto voi olosuhteista riippuen olla myös edellä mainittua riskitöntä tuottoa pienempi. Näin saatu tulos edustaa vakuutusliikkeen toteutunutta tulosta. Tuloksen hajonta heijastaa puolestaan vakuutusyhtiöiden vastuulla olevien pitkän aikavälin vakuutus- ja sijoitusriskien tasoa.

Sijoitustuottoja kohdistettaessa laskelmassa jaetaan ensin vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiset käypäarvoiset sijoitustuotot nettovastuuelan, pääomavaatimuksen⁶ ja tämän ylittävän pääoman kesken, näiden suhteessa. Tämän jälkeen lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetaan sen vastuuelan mukainen osuus vastuuelalle jaetusta sijoitustuotosta.

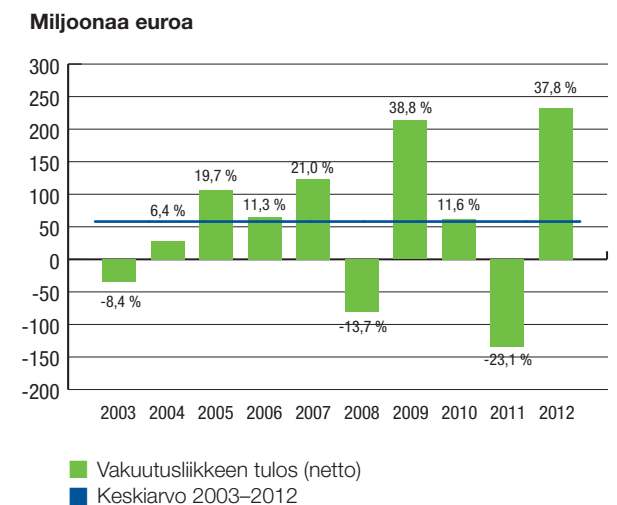
Tässä sijoitustuottojen jakosäännössä ei oteta huomioon sitä, että vastuuelkaa kattava omaisuus saattaa poiketa yhtiön koko sijoitusjakaumasta ja että eri vakuutuslajien vastuuelan katteet saattavat määräytyä eri tavoin riippuen esimerkiksi vastuuelan duraatiosta.

Vakuutusliikkeen tulos esitetään kuviossa 5 sekä liitteessä 2.

Kuviosta nähdään, että vakuutusliikkeen tulos vaihtelee voimakkaasti vuodesta toiseen. Vuonna 2012 vakuutusliikkeen tulos oli 232,5 miljoonaa euroa voitollinen, mikä oli 366,2 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Tähän vaikuttivat paitsi edellistä vuotta vähäisemmät tulosta heikentävät laskuperustemuutokset, erityisesti sijoituksille saatu korkea tuotto. Vaikka korkotaso oli alhainen ja sen seurauksena riskitön tuotto jäi vähäiseksi, niin käypäarvoiset sijoitustuotot kasvoivat voimakkaasti edelliseen vuoteen verrattuna. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen nettovastuuelalle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto prosentti oli 8,7, kun se edellisenä vuonna oli ollut 1,1. Käypäarvoinen tuotto paransi siten tulosta 254,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Laskuperustemuutokset heikensivät tulosta 60,4 miljoonaa euroa, mikä oli kuitenkin selkeästi vähemmän kuin edeltävänä vuonna (145,6 milj. euroa). Laskuperustemuutokset liittyivät pääosin alhaisesta korkotasosta johtuviin diskonttokorkoon tehtyihin alennuksiin.

Kuvio 5. Vakuutusliikkeen tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa maksutuloon (%)

⁵ Jakojärjestelmän rahoitusosuudella oikaistuna.

⁶ Vuosina 2002–2007 vakavaraisuuspääoman tavoiteraja VPO1; vuodesta 2008 alkaen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

8 (22)

Vuoden 2012 vakuutusliikkeen tulos oli koko kymmenvuotisen tarkastelujakson paras. Tarkastelujakson keskimääräinen tulos oli 58,0 miljoonaa euroa. Kun tulos suhteutetaan tuloslaskelman mukaiseen bruttomaksutuloon, saadaan vuoden 2012 tuotto prosentiksi 37,8 prosenttia. Tulosprosentin keskiarvoksi tarkastelujaksolla 2003–2012 saatiin 10,2 prosenttia, ja keskihajonnaksi 20,6 prosenttiyksikköä.

Tasoiittamattoman tuloksen osalta lasketut suhdeluvut ovat suuntaa-antavia johtuen sijoitustuottojen kohdistamiseen liittyvistä yksinkertaistuksista. Tulosten perusteella näyttää kuitenkin siltä, että vakuutusliike on ollut vakuutusyhtiöille keskimäärin kannattavaa.

Vakuutustoiminnan tulos

Vakuutusliikkeen tulosta laskettaessa arvioitiin vakuutusliikkeen odotusten mukaista ja toteutunutta kannattavuutta. Vakuutustoiminnan tulosta mitattaessa otettiin huomioon lisäksi se, että vakuutustoiminnan harjoittamiseen sitoutuu pääomia ja että niitä kattaville varoille saadaan sijoitustuottoja. Vakuutustoimintaan liittyy riskejä, jotka toteutuessaan aiheuttavat yhtiölle tappioita. Tämän vuoksi yhtiöllä tulee olla pääomia, jotka ovat tarvittaessa käytettävissä tappioiden peittämiseen. Vakuutusyhtiölaissa määritellään vähimmäisvaatimus ja tavoiteraja tällaiselle pääomalle⁷. Näitä kutsutaan oikaistun vakavaraisuuspääoman vähimmäismääräksi ja tavoiterajaksi.

Laissa esitetyt pääomavaatimukset lasketaan koko yhtiön tasolla. Jotta pääomat voitaisiin ottaa huomioon tapaturmavakuutusta koskevissa laskelmissa, ne tulee ensin kohdistaa vakuutuslajeille. Tässä laskelmassa lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen sitoutunutta pääomaa arvioidaan lajille kohdistetun oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan avulla. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus pääomavaatimuksesta lasketaan käyttäen jakoperusteena omalla vastuulla olevia maksutuottoja ja vastuuelkaa⁸.

⁷ Vakuutusyhtiölaki (521/2008) 12 luku 13 §.

⁸ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus pääomavaatimuksesta lasketaan käyttäen jakosuhdetta

$$y = \frac{\text{nettovastuuelka (lak. tap.)} + 0,8 \cdot \frac{B(\text{lak. tap.})}{B} \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettovastuuelka (lak. tap.)}}{\text{nettovastuuelka}} \cdot S}{\text{nettovastuuelka} + 0,8 \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot S}$$

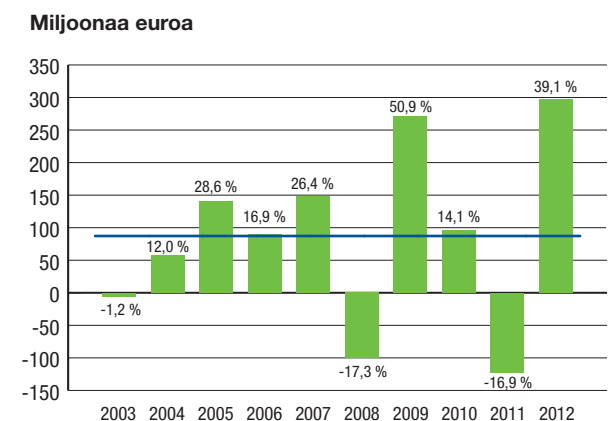
missä B = nettomaksutuotto, $VT_{\min}$ = vakuutusteknisistä riskeistä johtuva pääomavaatimus ja S = sijoitusriskistä johtuva pääomavaatimus.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutustoiminnan tulos saadaan, kun vakuutusliikkeen tulokseen lisätään lajille kohdistetun pääomavaatimuksen katteelle laskettu käypä-arvoinen sijoitustuotto. Sijoitustuotto määritetään ottamalla lajille kohdistettua pääomavaatimusta vastaava osuus koko pääomavaatimukselle kohdistetuista sijoitusten käypäarvoisista nettotuotoista. Laskelmassa oletetaan, että vastuuelkaa ja pääomavaatimusta kattavaan omaisuuteen liittyvät sijoitustuotot ovat vastaavantasoisia kuin koko omaisuuteen liittyvä keskimääräinen sijoitustuotto.

Vakuutustoiminnan tulos esitetään kuviossa 6 sekä liitteessä 3.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sitoutuneen pääoman katteelle kohdistettujen käypäarvoisten sijoitustuottojen arvioidaan vuonna 2012 olleen 64,3 (edeltävänä vuonna 11,0) miljoonaa euroa. Näin ollen vuoden 2012 vakuutustoiminnan tulos oli 297,0 (-122,7) miljoonaa euroa. Suhteutettuna keskimääräiseen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan, tämä tarkoittaa noin 39,1 (-16,9) prosentin tuottoa sitoutuneelle pääomalle. Koko tarkastelujaksolla sitoutuneen pääoman tuotto oli keskimäärin 15,3 prosenttia.

Kuvio 6. Vakuutustoiminnan tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa keskimääräiseen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan (%)

■ Vakuutustoiminnan tulos
■ Keskiarvo 2003–2012

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

9 (22)

Yhtiökohtaiset tulokset

Liitteissä 4–6 esitetään suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusliikkeen ja vakuutustoiminnan tuloslaskelmat tarkastelujakson 2003–2012 keskiarvoina yhtiöittäin. Eta-sivuliikkeen osalta esitetään vakuutusliikkeen tuloslaskelmat vuosien 2008–2012 keskiarvoina siten, että nettovastuuvelan käypäarvoinen tuotto on arvioitu käyttäen suomalaisten yhtiöiden keskimääräisiä tuottotasoja. Tulosprosenttien aritmeettisten keskiarvojen alla esitetään vastaavat keskihajonnat. Liitteessä 7 annetaan lisäksi vakuutusyhtiölain tarkoittama yhtiökohtainen toteutunut tulos viideltä viimeisimmältä vuodelta.

Koko alaa tarkasteltaessa hinnoittelu on ollut turvaavaa ja sekä vakuutusliike että vakuutustoiminta ovat olleet keskimäärin kannattavia, mutta yksittäisten yhtiöiden osalta tilastosta lasketut tulokset poikkeavat toisistaan paljon. Tulosten eroja selittävät paitsi erilaiset maksujen ja sijoitustuottojen tasot, myös tulosten vuotuinen satunnaisvaihtelu. Yksittäisen yhtiön tulokseen liittyvä vuotuinen vaihtelu on tyypillisesti suurempaa kuin mitä havaitaan yhteenlasketussa aineistossa. Jopa tasoitettussa vakuutusliikkeen tuloksessa erityisesti maksutuloltaan pienillä yhtiöillä keskihajonnat saattavat olla huomattavan suuria. Tämä tarkoittaa sitä, että laskukaavan tulosta tasoittava vaikutus toteutuu yksittäisiä vakuutusyhtiöitä tarkasteltaessa kovin eri tavoin yhtiön koosta riippuen.

Toteutuneita, tasoittamattomia vakuutusliikkeen tuloksia vertailtaessa havaitaan, että yhtiöt ovat menestyneet tarkastelujaksolla vallinneissa suhdanneolosuhteissa hyvin eri tavoin. Suurimmilla yhtiöillä (maksutulo yli 50 miljoonaa euroa) keskimääräinen vakuutusliikkeen tulos suhteessa bruttomaksutuloon vaihteli -3,5 prosentista 14,1 prosenttiin. Pienimmillä suomalaisilla yhtiöillä (maksutulo alle 5 miljoonaa

euroa) taas keskimääräinen tulos vaihteli -38,6 prosentista 58,0 prosenttiin. Lopuilla yhtiöistä (maksutulo 5 miljoonasta 50 miljoonaan) tulos asetui 11,6 ja 27,9 prosentin välille.

Keskimääräinen vakuutustoiminnan tulos vaihteli vastaavasti suurilla yhtiöillä 2,2 prosentista 22,4 prosenttiin, keskiuurilla 20,7 prosentista 84 prosenttiin ja pienillä 7,7 prosentista 51,5 prosenttiin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan.

Tunnuslukuja

Yhdistetyn kulusuhteen erittely

Yhdistetty kulusuhde on yksi yleisimmän käytetyistä tuloksen mittareista. Seuraavissa taulukoissa esitetään yhteenvedo yhdistetystä kulusuhteesta ja sen muodostumisesta lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta kolmen viimeisimmän vuoden osalta. Suhteet lasketaan omalla vastuulla olevista tiedoista. Taulukoissa keskiarvolla tarkoitetaan yhtiöiden suhdelukujen aritmeettista keskiarvoa. Yhteenlaskettu suhdeluku on puolestaan laskettu yhtiöiden yhteenlasketuista lähtötiedoista, eli kyseessä on maksutuotoilla painotettu keskiarvo.

Yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan vahinkosuhteen ja liikekulusuhteen summaa. Taulukossa 2 vahinkosuhte on edelleen jaettu riskisuhteeseen ja korvaustoiminnan hoitokulusuhteeseen. Riskisuhteella tarkoitetaan vahinkokorvauskulun suhdetta maksutuottoihin ja hoitokulusuhteella korvaustoiminnan hoitokulujen suhdetta maksutuottoihin. Liikekulusuhde saadaan jakamalla muut kuin korvaustoiminnan tai sijoitustoiminnan liikekulut maksutuotoilla.

Taulukko 2. Vakuutusyhtiöiden vahinkosuhte

	Riskisuhte			Korvaustoiminnan hoitokulusuhde			Vahinkosuhte		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Korkein	107,5 %	120,3 %	127,7 %	24,9 %	23,3 %	31,1 %	119,8 %	131,6 %	158,9 %
Mediaani	84,0 %	81,3 %	81,4 %	7,5 %	6,7 %	7,0 %	90,8 %	95,8 %	87,3 %
Keskiarvo	81,2 %	85,6 %	82,1 %	9,2 %	8,6 %	9,1 %	90,4 %	94,2 %	91,3 %
Yhteenlaskettu	95,2 %	107,1 %	88,4 %	7,6 %	8,1 %	6,9 %	102,8 %	115,2 %	95,3 %
Alin	43,9 %	33,2 %	43,9 %	3,4 %	4,3 %	4,3 %	51,3 %	39,9 %	50,4 %

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

10 (22)

Taulukosta nähdään, että vuoden 2012 yhteenlasketuista tiedoista laskettu vahinkosuhde pieneni edellisestä vuodesta 19,9 prosenttiyksiköllä 95,3 prosenttiin. Yhtiökohtaiset erot vahinkosuhteessa olivat kuitenkin huomattavia. Vuoden 2011 vahinkosuhteita kasvattivat kuolevuuteen ja diskonttokorkoon kohdistuneet laskuperustemuutokset. Vahinkosuhteiden aritmeettinen keskiarvo vuonna 2012 oli puolestaan 91,3 prosenttia, joka oli 2,9 prosenttiyksikköä edellisvuotista matalampi. Keskimittojen erot selittyvät voimakkaasti keskityneillä markkinoilla.

Taulukossa 3 esitetään yhdistetyn kulusuhteen muodostuminen ennen ja jälkeen laskuperustekorkokululla oikaisemista. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa, missä vastuuvelan eläkevastuu on diskontattu, diskonttokoron vuosittainen purkautuminen (laskuperustekorkokulu) kasvattaa korvauskuluja. Laskuperustekorkokululla oikaistulla yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan kulusuhdetta, jossa korvauskulusta on eliminoitu laskuperustekorkokulu.

Yhteenlaskettu liikekulusuhde oli vuonna 2012 keskimäärin 14,0 prosenttia, joka oli 0,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vahinkosuhteen tavoin myös liikekulusuhde vaihteli paljon yhtiöstä toiseen.

Keskimääräinen yhdistetty kulusuhde oli vuonna 2012 yhteenlaskettujen lukujen perusteella 109,3 prosenttia. Laskuperustekorkokulun vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen oli 13,7 prosenttiyksikköä kulusuhdetta kasvattava, joten laskuperustekorolla oikaistu kulusuhde vuonna 2012 oli 95,6 prosenttia.

Liitteessä 8 tunnusluvuista esitetään kymmenen vuoden keskiarvot yhtiöittäin.

Herkkyyshanalyysi

Erityisesti eläkevastuiden suuren määrän vuoksi nettokorvausvastuu on lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa noin viisinkertainen nettovakuutusmaksutuloon verrattuna.

Taulukko 3. Vakuutusyhtiöiden yhdistetty kulusuhde

	Vahinkosuhde			Vahinkosuhde (perustekorkokululla oikaistuna)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Korkein	119,8 %	131,6 %	158,9 %	111,1 %	123,2 %	141,6 %
Mediaani	90,8 %	95,8 %	87,3 %	82,0 %	86,8 %	73,8 %
Keskiarvo	90,4 %	94,2 %	91,3 %	80,4 %	85,0 %	81,4 %
Yhteenlaskettu	102,8 %	115,6 %	95,3 %	88,0 %	101,7 %	81,6 %
Alin	51,3 %	39,9 %	50,4 %	46,6 %	35,5 %	46,2 %
Liikekulusuhde						
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Korkein	24,0 %	20,6 %	54,2 %	24,0 %	20,6 %	54,2 %
Mediaani	15,0 %	15,1 %	15,6 %	15,0 %	15,1 %	15,6 %
Keskiarvo	15,7 %	14,7 %	18,2 %	15,7 %	14,7 %	18,2 %
Yhteenlaskettu	14,3 %	13,7 %	14,0 %	14,3 %	13,7 %	14,0 %
Alin	11,3 %	7,8 %	10,3 %	11,3 %	7,8 %	10,3 %
Yhdistetty kulusuhde			Yhdistetty kulusuhde (perustekorkokululla oikaistuna)			
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Korkein	138,2 %	147,5 %	213,1 %	129,5 %	139,1 %	195,8 %
Mediaani	104,5 %	110,4 %	100,4 %	96,7 %	102,1 %	87,2 %
Keskiarvo	106,0 %	109,0 %	109,5 %	96,0 %	99,7 %	99,6 %
Yhteenlaskettu	117,1 %	129,2 %	109,3 %	102,3 %	115,4 %	95,6 %
Alin	70,9 %	59,2 %	69,7 %	66,2 %	54,9 %	65,5 %

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

11 (22)

Taulukko 4. Yhteenlasketun yhdistetyn kulusuhteen herkkyysanalyysi (%-yksikkövaikutus)

+ 1 prosentti	2010	2011	2012
Nettovakuutusmaksutulossa	-1,2 %	-1,3 %	-1,1 %
Varsinaisessa nettokorvausvas- tuussa	5,8 %	5,7 %	5,6 %

+ etumerkki korottaa yhdistettyä kulusuhdetta

Taulukossa 4 esitetään herkkyysanalyysi siitä, miten yhdistetty kulusuhde reagoi maksutulon tai korvausvastuun muutoksiin. Olettaen, että kaikki muut erät pysyvät muuttamattomina, yhden prosentin kasvu nettovakuutusmaksutulossa tai nettokorvausvastuussa vaikuttaa yhteenlasketuihin yhdistettyihin kulusuhteisiin taulukon 4 mukaisesti.

Kulusuhteiden kehitys vahinkovuosittain

Edellä annettiin yhteenvetotietoa yhtiöiden yhdistetyistä kulusuhteista tilivuosittain. Seuraavassa tarkastellaan kulusuhteita ja niiden kehitystä vahinkovuosittain. Laskelmassa tarkastellaan erikseen kunkin vahinkovuoden aikana sattuneista vahingoista aiheutuvia vahinkokorvauksia. Vakuutusmaksut muodostuvat kyseiseen vahinkovuoteen kohdistetuista maksuista. Liikekuluja ja vahinkojen hoitokuluja ei tässä kohdisteta vahinkovuosille, vaan niiden vaikutusta arvioidaan koko tarkastelujaksolta laskettujen keskimääräisten kulusuhteiden avulla. Tarkastelu perustuu bruttolukuihin, joista ei ole vähennetty jälleenvakuuttajan osuutta.

Koska sijoitustoiminnan huomioon ottaminen on lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa keskeisessä roolissa, niin bruttovakuutusmaksuihin lisätään tässä tarkastelussa bruttovastuuvelan riskitön tuotto (arvioitu samalla tavoin kuin tasoitettua tulosta laskettaessa) vähennettynä laskuperustekorkokululla. Vastaavasti bruttovahinkokorvauskuluista eliminoidaan laskuperustekorkokulu sekä myös vastuuvelan laskuperustekorkomuutokset. Riskitön tuotto otetaan siis laskelmassa huomioon vakuutusmaksutuottoja (yleensä) kasvattavana ja korvauskuluja pienentävänä tekijänä, minkä johdosta näin saatu kulusuhde on pienempi kuin perinteiseen tapaan laskettu yhdistetty kulusuhde.

Bruttovahinkokorvauskuluista poistetaan vielä ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarauksen vaikutus, sillä sen vahinkovuosittainen erittely olisi vaikeasti tehtävissä. Ammattitautien erillisjärjes-

telyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarauksen poisjättäminen tarkastelusta parantaa ainakin alkuvaiheessa riskisuhdetta, joka sitten korjaantuu sitä myöten kun vastuut selviävät.

Niin kauan kuin johonkin vahinkovuoteen liittyy varauksia, vastuuvelan katteelle arvioitu riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla lasketaan tarkastelussa vakuutusmaksun hyväksi, mikä parantaa vahinkovuosittaisia tunnuslukuja vuosien kuluessa. Alla olevat tunnusluvut ovat arvioita lopullisesta tulemosta, joka selviää vasta useamman seurantavuoden jälkeen.

Taulukosta voidaan havaita kunkin vahinkovuoden kohdalla merkkejä riskisuhteen alenevasta trendistä. Nouseva kulusuhde tarkoittaisi sitä, että arvio yhtiön vastuista on osoittautunut riittämättömäksi tai että kyseisenä vahinkovuotena diskonttaukseen käytetty korko on osoittautunut liian korkeaksi riskittömän koron kehitykseen verrattuna. Arvio yhteenlasketusta kulusuhteesta oli kaikkien tarkasteltavien vahinkovuosien osalta ensimmäisenä vuonna lähellä 100 prosenttia, mutta melko nopeasti se aleni ja tasoittui alle 100 prosentin tasolle. Taulukosta voidaan päätellä, että vakuutusmaksut ovat olleet turvaavia myös vahinkovuosittain tarkasteltuna.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

12 (22)

Taulukko 5. Tunnuslukuja vahinkovuosittain (bruttona)

Vahinko- vuosi	Riskittömällä tuotolla täydennetty riskisuhde (%)										Kymmenen vuoden keskimää- räinen hoitokulu- suhde	Kymmenen vuoden keskimää- räinen liike- kulusuhde	Viimeisen vuoden yhteen- laskettu kulusuhde
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011			
2003	75,99	72,17	73,49	73,22	71,92	70,33	68,45	69,21	69,58	69,18	6,42	12,75	88,35
2004	—	79,25	70,50	66,41	65,02	65,44	62,45	61,46	62,36	61,21	6,42	12,75	80,38
2005	—	—	83,22	71,97	66,86	65,89	65,60	62,73	63,67	64,12	6,42	12,75	83,29
2006	—	—	—	82,88	68,25	63,86	61,90	59,86	59,40	59,65	6,42	12,75	78,82
2007	—	—	—	—	86,28	74,59	70,40	68,59	67,42	67,23	6,42	12,75	86,40
2008	—	—	—	—	—	86,41	78,18	73,53	71,11	71,36	6,42	12,75	90,53
2009	—	—	—	—	—	—	81,34	69,71	64,26	63,07	6,42	12,75	82,24
2010	—	—	—	—	—	—	—	89,38	79,82	74,15	6,42	12,75	93,32
2011	—	—	—	—	—	—	—	—	93,71	78,82	6,42	12,75	97,99
2012	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83,13	6,42	12,75	102,30

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

13 (22)

Liite 1. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos 2003–2012

Taulukko 6. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tasoitettu nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Miljoonaa euroa	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	keski-arvo 2003–2012	hajonta
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	413,4	432,7	534,7	567,0	582,1	578,8	546,3	528,0	572,2	605,2	536,0	
2. Nettovastuuelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla	35,1	37,1	23,9	37,5	54,7	50,9	38,2	17,5	16,5	-15,6	29,6	
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-308,9	-340,0	-408,5	-420,5	-397,2	-414,2	-385,3	-385,0	-391,1	-393,9	-384,3	
4. Vertailukelpoinen kulu-erä korvaustoiminnan hoitamisesta	-32,7	-28,9	-32,2	-32,6	-34,0	-38,3	-39,7	-38,2	-45,3	-39,6	-36,1	
5. Liikekulut	-55,3	-62,9	-66,5	-71,8	-70,3	-77,4	-76,9	-75,5	-78,8	-84,6	-72,0	
6. Yhteistakuuerän muutos	-2,0	-2,2	-2,3	-2,4	-2,4	-2,3	-2,3	0,0	0,0	0,0	-1,6	
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	49,6	35,9	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	46,8	73,5	71,5	71,6	
8. TVLT/bruttomaksutulo	11,9 %	8,2 %	9,1 %	13,5 %	22,7 %	16,7 %	14,6 %	8,8 %	12,7 %	11,6 %	13,0 %	4,3 %
9. TVLT/asiakkaalta peritty maksu	9,0 %	6,1 %	7,5 %	11,3 %	19,0 %	14,1 %	12,2 %	7,2 %	10,3 %	9,6 %	10,7 %	3,8 %
Bruttomaksutulo	416,0	437,8	539,0	571,2	585,3	583,6	549,9	532,2	578,6	614,5	540,8	
Asiakkaalta peritty maksu	551,6	584,7	654,9	680,1	696,9	692,0	658,0	651,6	714,3	742,1	662,6	
Nettovastuuelva ilman tasoitusmäärää	2 323,8	2 438,0	2 614,5	2 779,9	2 894,9	2 959,8	3 029,5	3 060,7	3 269,5	3 381,1	2 875,2	

- Vertailukelpoisella vakuutusmaksutuotolla tarkoitetaan vakuutusmaksuvas- tuun laskuperustemuutosten vaikutuksella ja vuosina 2003–2006 jakojär- jestelmän rahoitusosuudella korjattua virallisen tuloslaskelman mukaista omalla vastuulla olevaa vakuutusmaksutuloa.
- Nettovastuuelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekululla saadaan vähentämällä laskuperustekorkokulu vastuuelkaa kattaville varoille vähin- tään kvartaalitasolla lasketusta riskittömästä sijoitustuotosta. Riskittömänä tuottona laskelmassa käytetään sellaista korkotuottoa, joka vastaa parhai- ten Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvää obligaatiota.
- Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu saadaan tuloslaskelman mukaisesta omalla vastuulla olevasta korvauskulusta vähentämällä siitä korvaustoimin- nan hoitamisesta aiheutuneet kulut, eliminoimalla vahinkokorvausvastuun

laskuperusteisiin tehtyjen muutosten vaikutus, vähentämällä laskuperus- tekorkokulu sekä vähentämällä jakojärjestelmän rahoitusosuus vuosilta 2003–2006.

- Vertailukelpoinen kulu korvaustoiminnan hoitamisesta lasketaan vastaaval- la tavalla kuin vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu, eli siitä on vähennetty laskuperustekorkokulu ja laskuperustemuutosten vaikutus.
- Yhteistakuuerästä luovuttiin 31.12.2010 voimaan tulleella lakimuutoksella.
- Asiakkaalta perittyyn maksuun sisältyvät myös kaikki ne siirtotuloerät, jotka vakuutusyhtiö on velvollinen perimään asiakkailtaan vakuutusmaksun yhtey- dessä (työsuojelumaksu, sairaanhoitomaksu vuoteen 2004 asti ja jakojärjes- telmän rahoitusosuus), sekä luottotappiot vakuutusmaksusaamisista. Siihen ei kuitenkaan sisälly työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksua.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

14 (22)

Liite 2. Vakuutusliikkeen tulos 2003–2012

Taulukko 7. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Miljoonaa euroa	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	keski-arvo 2003–2012	hajonta
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	49,6	35,9	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	46,8	73,5	71,5	71,4	
10. Vastuuvelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-117,1	-50,1	-25,7	-22,2	-6,7	29,0	-4,7	-41,2	-145,6	-60,4	-44,5	
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	32,4	42,0	82,5	9,7	-3,0	-206,5	137,9	56,0	-61,6	221,5	31,1	
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	-35,0	27,8	106,1	64,7	123,1	-80,0	213,5	61,5	-133,7	232,5	58,0	
13. VLT/bruttomaksutulo	-8,4 %	6,4 %	19,7 %	11,3 %	21,0 %	-13,7 %	38,8 %	11,6 %	-23,1 %	37,8 %	10,2 %	20,6 %

11. Nettovastuuvelkaa kattaville varoille kohdistettu käypäarvoinen sijoitustuotto otetaan huomioon lisäämällä tulokseen käypäarvoisesta sijoitustuotosta se osa, joka ei sisälly tasoitettuun tulokseen. Toisin sanoen tulokseen lisätään käypäarvoisen sijoitustuoton ja riskittömän tuoton erotus.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

15 (22)

Liite 3. Vakuutustoiminnan tulos 2003–2012

Taulukko 8. Lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tulos, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Miljoonaa euroa	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	keski-arvo 2003-2012	hajonta
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	-35,0	27,8	106,1	64,7	123,1	-80,0	213,5	61,5	-133,7	232,5	58,0	
14. Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	29,4	30,5	35,0	24,4	25,3	-20,3	57,7	34,8	11,0	64,3	29,2	
15. Vakuutustoiminnan tulos	-5,7	58,3	141,0	89,1	148,3	-100,3	271,1	96,3	-122,7	296,9	87,2	
16. Vakuutustoiminnan tulos/keskimääräinen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	-1,2 %	12,0 %	28,6 %	16,9 %	26,4 %	-17,3 %	50,9 %	14,1 %	-16,9 %	39,1 %	15,3 %	22,4 %
Keskimääräinen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	471,6	484,0	492,9	526,2	561,6	578,3	532,8	681,5	725,9	759,1	581,4	

12. (15.) Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto saadaan laskemalla lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetun pääomavaatimuksen katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. (Vuosina 2002–2007 pääomavaatimuksena on käytetty vakavaraisuuspääoman tavoiterajaa VPO1.)

Keskimääräisellä oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajalla tarkoitetaan lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetun pääomavaatimuksen tarkasteluvuoden ja sitä edeltävän vuoden keskiarvoa.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

16 (22)

Liite 4. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos yhtiöittäin

Taulukko 9. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tasoitettu nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2003–2012 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-Va- kuutus	Aktia	Fennia	If	Lähi- vakuu- tus	Poh- jan- tähti	Poh- jola	Redar- nas	Tapiola	Turva	Valio	Ålands	Tryg*
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	21,3	10,9	74,5	145,4	20,1	9,6	147,7	4,0	96,5	2,1	1,2	2,9	4,6
2. Nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperuste-korkokululla	0,5	0,7	3,7	8,2	1,6	0,4	5,9	0,4	7,8	0,1	0,1	0,1	0,2
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-12,8	-6,8	-53,9	-99,1	-14,8	-4,1	-103,1	-1,8	-85,0	-1,0	-0,9	-1,1	-4,4
4. Vertailukelpoinen kulu-erä korvaustoiminnan hoitamisesta	-1,2	-0,6	-5,1	-8,2	-1,5	-0,5	-8,7	-0,3	-9,2	-0,5	-0,2	-0,2	-0,1
5. Liikekulut	-3,5	-1,6	-9,0	-18,4	-2,6	-2,0	-17,5	-0,6	-15,8	-0,4	-0,2	-0,5	-3,5
6. Yhteistakuuerän muutos	0,0	0,0	-0,2	-0,7	0,0	0,0	-0,7	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	4,3	2,4	10,0	27,3	2,8	3,3	23,8	1,7	-5,9	0,3	0,0	1,2	-3,4
8. TVLT/bruttomaksutulo ilman jakojärj.eriä (%)	19,5	22,0	13,6	18,2	11,5	32,2	15,9	38,9	-5,8	7,1	-43,5	44,0	-71,6
keskihajonta (%-yksikköä)	15,5	7,5	9,2	9,4	15,3	15,7	6,2	30,0	10,2	8,3	103,6	20,4	39,5
9. TVLT/asiakkaalta peritty maksu (%)	16,2	18,1	11,2	14,9	9,4	26,5	13,0	34,8	-4,7	5,3	-28,7	37,2	-55,7
keskihajonta (%-yksikköä)	13,0	6,2	7,8	7,9	12,2	13,0	5,3	26,4	8,1	6,4	73,2	17,1	33,5

* Vuodesta 2008 alkaen. Nettovastuuvelan riskitön tuotto arvioitu vuositasolla.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

17 (22)

Liite 5. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin

Taulukko 10. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2003–2012 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-Va- kuutus	Aktia	Fennia	If	Lähi- vakuu- tus	Poh- jan- tähti	Poh- jola	Redar- nas	Tapiola	Turva	Valio	Ålands	Tryg*
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	4,3	2,4	10,0	27,3	2,8	3,3	23,8	1,7	-5,9	0,3	0,0	1,2	-3,4
10. Vastuuvelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-1,5	-0,1	-4,1	-15,6	-0,2	-0,1	-15,4	-0,3	-6,4	-0,4	-0,1	-0,2	0,0
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	-0,2	0,2	4,5	4,2	0,7	-0,3	12,3	0,8	8,3	0,2	0,2	0,2	0,0
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	2,7	2,5	10,4	15,9	3,3	2,9	20,8	2,3	-4,0	0,0	0,1	1,2	-3,4
13. VLT/bruttomaksutulo ilman jakojärj.eriä (%)	11,6	23,8	14,0	10,2	14,0	27,9	14,1	58,0	-3,5	1,1	-38,6	42,8	-68,7
keskihajonta (%-yksikköä)	21,1	17,8	28,0	30,0	25,2	14,6	31,9	54,0	24,1	17,1	113,9	40,1	46,7

* Vuodesta 2008 alkaen. Nettovastuuvelan käypäarvoinen tuotto arvioitu vakuutusyhtiöiden keskimääräisen tuoton mukaisena.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

18 (22)

Liite 6. Vakuutustoiminnan tulos yhtiöittäin

Taulukko 11. Lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tulos (netto), vuosien 2003–2012 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-Va- kuutus	Aktia	Fennia	If	Lähiva- kuutus	Pohjan- tähti	Pohjola	Redar- nas	Tapiola	Turva	Valio	Ålands
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	2,7	2,5	10,4	15,9	3,3	2,9	20,8	2,3	-4,0	0,0	0,1	1,2
14. Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	0,5	0,6	3,9	7,9	0,8	0,1	8,8	1,1	4,8	0,1	0,3	0,1
15. Vakuutustoiminnan tulos	3,2	3,1	14,3	23,8	4,1	2,9	29,6	3,4	0,8	0,1	0,4	1,4
16. Vakuutustoiminnan tulos/keskim. vakavaraisuuspääoman tavoiteraja (%)	20,7	30,6	18,0	11,3	21,3	84,0	22,4	28,5	2,2	8,2	7,7	51,5
keskihajonta (%-yksikköä)	34,6	25,1	30,3	25,6	33,8	43,7	40,0	32,0	33,4	34,1	17,2	50,0
Nettovastuuvelka ilman tasoitusvastuuta	72,3	33,0	322,0	986,7	67,6	20,7	868,8	16,5	454,2	15,6	7,7	10,4
Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	13,4	10,1	77,6	176,8	17,5	3,5	174,8	12,2	80,5	1,9	5,1	2,8

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

19 (22)

Liite 7. Viiden vuoden tulos yhtiöittäin

Taulukko 12. Tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunut tulos viiden edeltävän vuoden kalenterijaksolta (vakuutusliikkeen tasoittamaton nettotulos), Meur

	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä	Tulos suhteessa maksutuloon*
A-vakuutus	0,4	11,2	0,8	0,1	10,1	22,5	18,3 %
Aktia	-0,8	0,0	2,8	4,9	4,2	11,0	17,2 %
Fennia	-17,8	49,9	17,7	-31,3	26,1	44,6	10,8 %
If	53,6	53,9	33,8	-16,5	69,7	194,6	27,7 %
Läshivakuutus	-8,1	9,4	9,4	4,0	11,5	26,2	21,5 %
Pohjantähti	1,6	4,4	4,3	3,9	4,4	18,6	34,8 %
Pohjola	-61,7	74,2	4,6	-59,4	76,4	34,1	4,6 %
Redarnas	0,6	7,8	1,3	-1,1	1,3	9,9	50,2 %
Tapiola	-48,9	-0,2	-14,0	-37,2	28,8	-71,5	-12,5 %
Turva	-0,4	0,7	-0,2	-0,5	-1,4	-1,8	-8,7 %
Valio	1,1	-0,4	0,4	1,0	0,4	2,5	32,1 %
Ålands	0,4	2,5	0,7	-1,5	1,0	3,1	21,2 %
Tryg	-3,6	-4,1	-3,1	-2,8	-0,5	-14,0	-57,7 %
Yhteensä	-83,6	209,4	58,4	-136,4	232,1	279,8	10,3 %

* Vakuutusliikkeen tasoittamaton nettotulos viideltä vuodelta yhteensä jaettuna viiden vuoden yhteenlasketulla bruttomaksutulolla viideltä vuodelta yhteenlaskettuna.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

20 (22)

Liite 8. Tunnusluvut yhtiöittäin

Taulukko 13. Yhtiökohtaiset tunnusluvut, vuosien 2003–2012 aritmeettiset keskiarvot

Tunnusluvut, vuosien 2003–2012 keskiarvo

	A-Va- kuutus	Aktia	Fennia	If	Lähiva- kuutus	Pohjan- tähti	Pohjola	Redar- nas	Tapiola	Turva	Valio	Ålands	Tryg*
Vahinkosuhte	83,1	78,4	93,8	104,6	87,7	54,6	103,7	66,3	113,9	112,7	168,6	57,4	91,5
Liikekulusuhde	16,3	15,0	12,3	12,8	13,1	21,8	11,8	14,5	16,1	18,2	20,5	17,0	87,5
Yhdistetty kulusuhde	99,4	93,3	106,2	117,4	100,8	76,4	115,5	80,8	130,0	130,8	189,1	74,5	179,0

Laskuperustekorkokululla oikaistut tunnusluvut, vuosien 2003–2012 aritmeettinen keskiarvo

	A-Va- kuutus	Aktia	Fennia	If	Lähiva- kuutus	Pohjan- tähti	Pohjola	Redar- nas	Tapiola	Turva	Valio	Ålands	Tryg*
Vahinkosuhte	74,0	70,8	84,7	85,4	85,1	50,9	86,9	63,7	104,9	92,5	146,9	51,3	90,5
Liikekulusuhde (perinteisellä menetelmällä laskettu)	16,3	15,0	12,3	12,8	13,1	21,8	11,8	14,5	16,1	18,2	20,5	17,0	87,5
Yhdistetty kulusuhde	90,3	85,8	97,0	98,2	98,2	72,7	98,7	78,3	121,0	110,7	167,5	68,3	177,9

* Vuodesta 2008 alkaen.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2003–2012, analyysi

2.9.2013

21 (22)

Tilastolähteet

Selvityksessä olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat suomalaiset vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Aktia Vahinkovakuutus Oy (Aktia), 1.3.2013 alkaen
Folksam Vahinkovakuutus Oy
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus)
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Vahinkovakuutusyhtiö Pohjola (Pohjola)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

sekä Eta-sivuliike:

- Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliike (Tryg)

